

Motion till riksdagen 2013/14:Fi275

av **Stefan Svanström (KD)**

Social impact bonds

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försöksverksamhet med social impact bonds, dvs. resultatbaserad projektfinansiering för sociala insatser.

Motivering

Social Impact Bonds (SIB) är ett sätt att arbeta förebyggande där privat, ideell och offentlig sektor samarbetar. Systemet bygger på att det offentliga formulerar klara och tydliga målsättningar inom ett visst område, exempelvis att minska antalet unga som återfaller i brott efter avtjänat straff eller att minska droganvändning hos unga. Därefter avsätts en budget för projektet, samtidigt som det utlyses för externa organisationer att värdera och erbjuda sig att genomföra projektet.

Den eller de externa organisationerna som tar på sig uppdraget får själva finansiera investeringar i projektet. Det ges frihet att pröva innovativa lösningar. Då den tid har gått då målen ska vara uppnådda utvärderas resultaten. Om de fastställda kvantitativa målen nåtts betalas ersättning ut, annars inte, åtminstone inte till fullo. Detta är ett sätt att kombinera prestationsbaserade ersättningar och marknadsmekanismer för att få ett mer effektivt förebyggande arbete.

I Storbritannien genomfördes år 2010 ett pilotprojekt. Det brittiska justitiedepartementet kontrakterade det privata bolaget Social Finance, som jobbar med finansiella lösningar för sociala projekt, för att minska återfall till brott. Social Finance finansierade projektet via egna medel. För att utföra arbetet anlätades bl.a. S:t Giles Trust som är specialiserad på att genom utbildning och social kontakt minska återfall i brott. Om återfallen första året efter fängelsevistelse minskade med minst 7,5 procent belönades Social Finance av departementet, annars gick det med förlust. Ett liknande projekt har prövats i

Fel! Okänt namn på

USA där staden New York tecknade avtal med Goldman Sachs. I det fallet var vinsten på satsat kapital 10 procent om målsättningarna uppnåddes, annars fick Goldman Sachs ta en förlust.

Enligt ett räkneexempel från en projektgrupp i Kalmar, kostar ett barn som hamnar snett under sin uppväxt (5–15 år) omkring 1 681 000 kronor i extrainsatser. Ett förebyggande arbete kan potentiellt ge betydande mänskliga och ekonomiska vinster. Eftersom poängen med social impact bonds är att verka förebyggande i utsatta grupper så tror jag att detta kan bli ett bra sätt att frigöra nytt kapital, att hitta nya innovativa lösningar och att skapa starkare drivkrafter att arbeta förebyggande.

Social impact bonds har förutsättningar att verka till flera sektors fördel:

- ? Det offentliga betalar bara om man kan påvisa att insatserna har haft den avsedda effekten.
- ? Avtalet sluts mellan det offentliga och investerarna. Det medger en stor flexibilitet genom hela processen – olika aktörer i det civila samhället kan användas i olika faser.
- ? Den organisation som tar på sig uppdraget och går in med kapital och tar en risk har frihet att utforma insatser som ska ge önskad effekt. Det uppmuntrar nytänkande och utveckling av idéer och metoder eftersom företag och organisationer inte är bundna att göra på ett visst förutbestämt sätt.
- ? Ideella organisationer tar inte den ekonomiska risken för insatserna, vilket vore fallet om de själva slöt avtal där ersättning från det offentliga var villkorad till att effekten nås.
- ? Investerare har både sociala och ekonomiska incitament för att få insatserna att lyckas.
- ? Den ideella sektorns innovationskraft utnyttjas maximalt genom att den får stor frihet i att utforma metoderna för att nå de uppsatta målen. Tendensen har annars varit att staten detaljstyr alltmer av den ideella sektorn och därmed försvagar sektorns särart.

Social impact bonds kan sannolikt inte användas inom alla välfärdsområden. Grundkraven är att målgruppen för insatserna är tydligt avgränsade och att målen är tydliga och mätbara. Exempel kan vara att hindra ungdomskriminalitet, suicidprevention, att minska antalet hemlösa eller förebygga drogmissbruk.

Regeringen bör överväga försöksverksamhet med social impact bonds. En sådan försöksverksamhet kan lämpligen riktas till kommuner med områden där social utslagning och utanförskap är utbrett, och där andelen utrikes födda är hög. Det kan exempelvis gälla storstadsområden som Stockholm, Göteborg och Malmö samt näraliggande kommuner som exempelvis Södertälje. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 4 oktober 2013

Stefan Svanström (KD)